EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 3.6.2026.
COM(2026) 221 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Poljske

{SWD(2026) 221 final}

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Poljske

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 ([1]), a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) U Uredbi (EU) 2024/1263 navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka.

(2) Komisija je 16. srpnja 2025. donijela Prijedlog uredbe o uspostavi Europskog fonda za ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, poljoprivredu i ruralni razvoj, ribarstvo i pomorstvo, prosperitet i sigurnost za razdoblje 2028. – 2034. i izmjeni Uredbe (EU) 2023/955 i Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 ([2]). Cilj je Prijedloga povećati djelotvornost financiranja sredstvima Unije smanjenjem fragmentiranosti financijske

---

1 Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

2 Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Europskog fonda za ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, poljoprivredu i ruralna područja, ribarstvo i pomorstvo, blagostanje i sigurnost za razdoblje 2028. – 2034. i o izmjeni Uredbe (EU) 2023/955 i Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 – COM(2025) 565 final. O Prijedlogu uredbe se trenutačno pregovara sa suzakonodavcima.

strukture i pružiti potporu državama članicama pri koordinaciji njihovih ekonomskih politika u skladu s člankom 175. UFEU-a.

(3) Komisija je 25. studenog 2025., na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011, donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., u kojem Poljska nije utvrđena kao jedna od država članica za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, Preporuku za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 21. travnja 2026. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ([3]), a 9. ožujka 2026. Zajedničko izvješće o zapošljavanju i Preporuku o ljudskom kapitalu.

(4) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost Unije u sljedećih pet godina. U njemu je utvrđeno da su tri imperativa preobrazbe, inovacije, dekarbonizacija i konkurentnost, te sigurnost ključni stupovi održivog gospodarskog rasta. Europski semestar usklađen je s Kompasom konkurentnosti, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica EU-a sa strateškim ciljevima Komisije i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.

(5) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2026. razvijati usporedno sa završnom fazom provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost ([4]). Planovi za oporavak i otpornost, uz financiranje u okviru kohezijske politike, bili su ključni za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer su ti planovi morali djelotvorno odgovoriti na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedine zemlje izdanima u nedavnim ciklusima, a u programima financiranima u okviru europske kohezijske politike morale su se uzeti u obzir te preporuke. Kako se Mehanizam za oporavak i otpornost bliži kraju, i dalje je ključno nastaviti s reformama i ulaganjima koji primaju potporu i provode se u okviru tog mehanizma, posebno onima koji doprinose svladavanju izazova utvrđenih u preporukama za pojedinu zemlju.

(6) Komisija je 3. lipnja 2026. objavila Izvješće za Poljsku za 2026. U njemu je ocijenjen napredak Poljske u smislu relevantnih preporuka za pojedinu zemlju i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Poljske. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su najhitniji izazovi s kojima se Poljska suočava. Ocijenjen je i napredak Poljske u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja.

(7) Vijeće je 21. siječnja 2025. na temelju ocjene i preporuke Komisije donijelo Preporuku o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Poljske ([5]). Plan se odnosi na razdoblje od 2025. do 2028. i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu. Vijeće je preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 6,3 % u 2025., 4,4 % u 2026., 4,0 % u 2027. i 3,5 % u 2028., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanima u odnosu na baznu godinu 2023., od

---

3 SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

4 Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

5 Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Poljske (SL C, C/2025/642, 10.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/642/oj.

19,6 % u 2025., 24,9 % u 2026., 29,9 % u 2027. i 34,4 % u 2028. Te maksimalne stope rasta neto rashoda za razdoblje 2025. – 2028. podudaraju se s korektivnim kretanjem koje je Vijeće preporučilo 21. siječnja 2025. na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita ([6]). Na temelju Komisijine ocjene djelotvornih mjera od 3. lipnja 2026.[7], postupak u slučaju prekomjernog deficita za Poljsku je u mirovanju.

(8) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu ([8]) a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Na zahtjev Poljske, Vijeće je 8. srpnja 2025. na preporuku Komisije donijelo preporuku kojom se Poljskoj dopušta odstupanje od preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda ([9]). Razdoblje aktivacije nacionalne klauzule o odstupanju (2025. – 2028.) Poljskoj omogućuje da ponovno odredi prioritete državnih rashoda ili poveća državne prihode tako da trajno povećanje rashoda za obranu ne ugrozi fiskalnu održivost u srednjoročnom razdoblju.

(9) Poljska je 30. travnja 2026. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku za 2026. ([10]), u kojem izvješćuje o poštovanju preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda i provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporukama za pojedinu zemlju u okviru europskog semestra. U godišnjem izvješću o napretku uzeto je u obzir i polugodišnje izvješće Poljske o napretku postignutom u provedbi njezina plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241. Izvješće o mjerama poduzetima u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita uključeno je u godišnje izvješće o napretku.

(10) Rast realnog BDP-a u 2025. iznosio je 3,6 %, a inflacija mjerena HIPC-om 3,3 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se realni BDP povećati za 3,5 % u 2026. i za 2,8 % u 2027., a inflacija mjerena HIPC-om iznositi 3,6 % u 2026. i 2,9 % u 2027.

(11) Prema podacima Eurostata ([11]) deficit opće države u Poljskoj se sa 6,4 % BDP-a u 2024. povećao na 7,3 % BDP-a u 2025. Povećanje deficita u 2025. uglavnom je posljedica većih rashoda za isporuku vojne opreme, plaće u javnom sektoru i socijalne naknade. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u

---

6 Preporuka Vijeća s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita u Poljskoj, donesena 21. siječnja 2025. Svi dokumenti povezani s postupkom u slučaju prekomjernog deficita za Poljsku nalaze se na sljedećem web-mjestu: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Poland_en.

7 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci, Europski semestar 2026. – Proljetni paket, COM(2026) 200 final.

8 Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C(2025) 2000 final.

9 Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. kojom se Poljskoj dopušta odstupanje od maksimalne stope rasta neto rashoda kako ju je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju) (SL C, C/2025/3971, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3971/oj.

10 Godišnja izvješća o napretku za 2026. dostupna su na poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

11 Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se deficit od 6,5 % BDP-a u 2026. i 6,3 % BDP-a u 2027. Smanjenje u 2026. uglavnom je posljedica ograničenja rashoda financiranih na nacionalnoj razini, posebno naknada zaposlenicima i ulaganja, te novih diskrecijskih mjera za povećanje prihoda. Smanjenje deficita u 2027. uglavnom je rezultat donesenih diskrecijskih mjera na strani prihoda.

(12) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike ([12]), koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2025. ekspanzivan, za 1,3 % BDP-a. Predviđa se da će u 2026. biti ekspanzivan (za 0,3 % BDP-a), a u 2027. kontrakcijski (za 1,7 % BDP-a).

(13) Prema podacima Eurostata ([13]) dug opće države u Poljskoj se s 54,8 % BDP-a krajem 2024. povećao na 59,7 % BDP-a krajem 2025. Povećanje udjela duga u BDP-u u 2025. uglavnom odražava visoke deficite i prilagodbe stanja i tokova s učinkom povećanja duga povezane s ulaganjima u obranu. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se povećanje udjela duga u BDP-u na 64,5 % do kraja 2026. i daljnje povećanje na 68,3 % do kraja 2027. Povećanje u 2026. i 2027. uglavnom je posljedica visokih deficita i prilagodbi stanja i tokova s učinkom povećanja duga.

(14) Prema podacima Eurostata ([14]) ukupni rashodi opće države za obranu u Poljskoj iznosili su 3,4 % BDP-a u 2025. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će u 2026. biti na istoj razini. To odgovara povećanju od 1,8 postotna boda BDP-a u odnosu na referentnu godinu 2021.

(15) Unija se i dalje suočava s rizicima od poremećaja u opskrbi energijom i povećane nestabilnosti cijena, a stanje dodatno pogoršavaju geopolitičke napetosti koje utječu na globalna tržišta nafte i plina. Iskustvo iz energetske krize 2022. i 2023. pokazalo je da sveobuhvatne i neciljane mjere podrazumijevaju velike fiskalne troškove i da su društveno i gospodarski neučinkovite. Od izbijanja rata na Bliskom istoku u veljači 2026. Poljska je donijela mjere fiskalne politike za ublažavanje učinka visokih cijena energije na kućanstva i poduzeća ([15]). To uključuje neciljana smanjenja trošarina i PDV-a na goriva na snazi do 15. svibnja 2026. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će fiskalni trošak tih mjera u 2026. iznositi oko 0,1 % BDP-a. Prema procjenama Komisije, ako te mjere ostanu na snazi do kraja 2026., njihov bi fiskalni trošak u 2026. iznosio 0,4 % BDP-a.

(16) Na temelju Komisijinih izračuna neto rashodi u Poljskoj povećali su se za 8,5 % u 2025. i kumulativno za 22,9 % u 2024. i 2025. Rast neto rashoda u 2025. veći je od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,9 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2024. i 2025. zajedno, i kumulativna stopa rasta neto rashoda veća je od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 1,2 % BDP-a u kumulativnom smislu. Međutim, uzimajući u obzir povećanje

---

[12] Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

[13] Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

[14] Eurostat, državni rashodi prema klasifikaciji funkcija države (COFOG).

[15] Uzeto je u obzir stanje na datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. (4. svibnja 2026.).

potrošnje za obranu, predviđeno odstupanje je u granicama fleksibilnosti predviđene nacionalnom klauzulom o odstupanju.

(17) Na temelju Komisijinih izračuna, predviđa se da će se neto rashodi u Poljskoj povećati za 4,0 % u 2026. i kumulativno za 27,9 % u 2024., 2025. i 2026. Predviđeni rast neto rashoda u 2026. niži je od preporučenog maksimalnog rasta. Razmatraju li se 2024., 2025. i 2026. zajedno, predviđa se da će kumulativna stopa rasta neto rashoda biti veća od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 1,0 % BDP-a u kumulativnom smislu. Međutim, predviđeno odstupanje na temelju aktualnih projekcija potrošnje za obranu u granicama je fleksibilnosti predviđene nacionalnom klauzulom o odstupanju.

(18) Javni rashodi posljednjih su godina naglo porasli zbog višestrukih prioriteta politika, uključujući povećanu potrošnju za obranu i socijalnu politiku. U 2025. dosegnuli su 50,9 % BDP-a, što je iznad prosjeka EU-a od 49,5 % BDP-a. Učinkovitost javnih financija i dalje je izazov jer socijalne naknade uglavnom nisu ciljane i ne temelje se na provjeri materijalnog stanja na razini kućanstva, što dovodi do sustava socijalne skrbi s ograničenom redistributivnom moći. Revizije potrošnje provedene od 2024. imale su ograničen učinak u smislu preraspodjele potrošnje.

(19) Osim racionalizacije rashoda, potrebni su izvori prihoda kako bi se uravnotežile javne financije i očuvala održivost javnog duga. Porezni prihodi kao postotak BDP-a i dalje su znatno ispod ukupne vrijednosti na razini EU-a, unatoč postupnom povećanju zabilježenom 2024. i 2025. Za strukturu poreza u Poljskoj karakteristično je relativno slabo oslanjanje na oporezivanje rada, pri čemu su prihodi od poreza na dohodak znatno niži od prosjeka EU-a, dok porezi na potrošnju i kapital čine veći udio u ukupnim prihodima. Porezna osnovica mogla bi se proširiti na nove izvore bez ometanja gospodarskog rasta. Kako bi se mobilizirali dodatni prihodi, potrebni su veći napori za poboljšanje porezne discipline. Iako se jaz u ispunjavanju obveza PDV-a smanjio, i dalje je znatan. Procjenjuje se da postoji i veliki jaz u ispunjavanju obveza poreza na dobit.

(20) Vidljiv je trend smanjenja primjerenosti mirovinskih naknada. Omjer naknada – prosječna mirovina u odnosu na prosječnu plaću – smanjio se sa 66 % u 2005. na 55 % u 2024. Prema procjenama iz Izvješća o starenju stanovništva za 2024., ograničavanje daljnjeg smanjenja omjera naknada uz pretpostavku nepromijenjene politike podrazumijevalo bi povećanje rashoda za mirovine za 2,5 postotnih bodova BDP-a do 2045. Time bi se ugrozila održivost mirovinskog sustava. Procjenjuje se da će do 2040. polovina umirovljenika primati mirovinu jednaku zakonskom minimumu. To se uglavnom odnosilo na žene čije nisko sudjelovanje na tržištu rada (48,3 % u odnosu na 59,4 % u EU-u, u dobi od 55 do 64 godine) odražava njihovu nižu zakonsku dob za umirovljenje. Osim toga, riziku od siromaštva u mirovini izložene su i samozaposlene osobe koje uplaćuju minimalne doprinose za mirovinsko osiguranje i osobe koje imaju građanskopravne ugovore koji obuhvaćaju premiju za mirovinsko osiguranje ispod minimalnog praga. Mirovinski sustav također je obilježen velikom fragmentiranošću i skupim posebnim programima za odabrana zanimanja. KRUS, najveći posebni mirovinski sustav, namijenjen je poljoprivrednicima, koji čine više od 10 % svih umirovljenika u Poljskoj, te se u velikoj mjeri subvencionira iz državnog proračuna (oko 0,7 % BDP-a u 2025.). Socijalni doprinosi velikih poljoprivrednika ne odražavaju njihove razine dohotka, što utječe na primjerenost mirovina. Osim toga, pravila kojima se uređuju mirovinska prava u KRUS-u i izračun prijenosa mirovinskog kapitala u opći mirovinski sustav ne potiču poljoprivrednike, posebno one koji imaju dulja razdoblja uplata doprinosa u KRUS-u, da prijeđu na opći sustav. Druge profesije, kao

što su uniformirane službe ili suci i državni odvjetnici, primaju mirovine bez plaćanja doprinosa te se stoga u potpunosti oslanjaju na subvencije iz državnog proračuna.

(21) Sustavno, smisleno i pravodobno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika i dalje je ključno kako bi se osigurala opća odgovornost za uspješnu provedbu instrumenata financiranja Unije, kao i u kontekstu europskog semestra.

(22) Provedba programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Fonda za pravednu tranziciju (FPT), Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i Kohezijskog fonda (KF) u Poljskoj, brža je od prosjeka EU-a, i kad je riječ o odabiru projekata i kad je riječ o plaćanjima. Važno je zadržati trenutačni zamah i maksimalno povećati učinak ulaganja na terenu. Poljska u okviru svojih programa kohezijske politike već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta. Međutim, u nekim će područjima možda biti potrebno dodatno ojačati provedbu, uključujući ona koja se odnose na napuštanje fosilnih goriva i pravednu tranziciju. Bitno je osigurati da se nova ulaganja koja je Poljska utvrdila u svojem preispitivanju fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja, posebno ulaganja povezana s pet prioriteta iz Uredbe o preispitivanju u sredini programskog razdoblja ([16]), provode brzo i djelotvorno.

(23) Poljska se suočava s nekoliko izazova povezanih s pojednostavnjenjem, istraživanjem i inovacijama, energetikom, klimom i upravljanjem vodama, vještinama i obrazovanjem, uključivanjem skupina u nepovoljnom položaju i segmentacijom tržišta rada te stanovanjem.

(24) Iako Poljska ima regulatorni okvir koji potiče tržišno natjecanje, ipak ima određenih poteškoća sa složenošću propisa i postizanjem djelotvornosti institucionalnog okvira. 71 % poduzeća smatra da su im poslovni propisi prepreka pri ulaganju u Poljskoj ([17]), a troškovi s kojima se poduzeća, posebno MSP-ovi, suočavaju pri usklađivanju s radnim i poreznim sustavima relativno su visoki. Prema anketi EIB-a o ulaganjima, udio poduzeća u Poljskoj koja više od 10 % svojeg osoblja koriste za ispunjavanje regulatornih zahtjeva znatno se smanjio (s 25 % u 2024. na 19 % u 2025.), ali je i dalje znatno iznad prosjeka EU-a od 11 %. Nadalje, sudjelovanje socijalnih partnera u zakonodavnom postupku i dalje je ograničeno, a dionici izvješćuju o kontinuiranim manjkavostima u funkcioniranju Vijeća za socijalni dijalog. Sustav javne nabave i dalje trpi zbog malog broja poduzeća koja podnose ponude te dugotrajnih i složenih postupaka. Daljnje jačanje digitalizacije postupka javne nabave i planiranje unaprijed, uključujući komunikaciju o dugoročnim planovima javne nabave, moglo bi pomoći u rješavanju izazova. Regulatorne i administrativne prepreke utječu na trgovinu robom i uslugama unutar EGP-a, pri čemu nacionalna pravila o ambalaži i otpadu stvaraju opterećenje u pogledu usklađivanja.

(25) Unatoč godinama snažnog gospodarskog rasta i poboljšanog životnog standarda Poljska se i dalje suočava sa znatnim razlikama u razvoju među svojim regijama i unutar njih, među ostalim između urbanih i ruralnih područja. Istočna Poljska i dalje je u posebno nepovoljnom položaju, pri čemu je BDP po stanovniku 2024. iznosio 61,3 % prosjeka EU-a, što je čini jednom od najsiromašnijih regija u Uniji. Stanje u

---

16 Uredba (EU) 2025/1914 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja.

17 Anketa EIB-a o ulaganjima 2025.: Pregled Poljske

regijama na vanjskoj istočnoj granici EU-a dodatno je pogoršano agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine, što je povećalo sigurnosne probleme i gospodarsku nesigurnost te smanjilo privlačnost tih regija za ulagače i stanovnike. Mnoga područja, posebno ona izvan velegradskih središta, trpe zbog nedovoljnih administrativnih kapaciteta i nejednakog pristupa osnovnim javnim uslugama, uključujući obrazovanje, zdravstvenu skrb, skrb o djeci i prijevoz, što dodatno smanjuje njihovu privlačnost. Inovacije u istočnim i sjeverozapadnim regijama, uključujući inovativna ulaganja, su ograničene, što usporava njihov rast produktivnosti i umanjuje dostupnost visokokvalitetnih radnih mjesta.

(26) Gospodarski rast i konkurentnost Poljske sve više ovise o tome koliko može iskoristiti potencijal znanosti i inovacija. Iako potrošnja poduzeća za istraživanje i razvoj stalno raste, rezultati Poljske u području inovacija i dalje su ograničeni, a njezina uspješnost u području istraživanja i razvoja dosegnula je samo 65,9 % prosjeka EU-a u 2025., što je poboljšanje od 2,6 postotna boda u odnosu na 2024. Skromna suradnja između znanstvene zajednice i poduzeća umanjuje sposobnost Poljske da komercijalizira istraživanja. Taj problem dodatno pogoršavaju nedovoljni poticaji za suradnju istraživača i industrije, na primjer neodgovarajuće vrednovanje rezultata komercijalizacije u evaluaciji znanstvene aktivnosti. Povećanje privlačnosti karijera u istraživanju i daljnja modernizacija znanstvenih institucija bit će od ključne važnosti. Napori za poticanje inovacija trebaju uključivati ažuriranje i pojednostavnjenje strategija pametne specijalizacije. Daljnji razvoj okruženja koje podupire prijenos tehnologije, osnivanje i rast *start-up* poduzeća te njihov pristup stabilnom i pouzdanom financiranju među ključnim su koracima prema postizanju uspješnog inovacijskog ekosustava.

(27) Unatoč dobrom napretku i dalje postoje izazovi u digitalizaciji javnih usluga i njihovoj dostupnosti za građane i poduzeća jer je i dalje ispod prosjeka EU-a, posebno za građane, s obzirom na to da Poljska ima rezultat 71, u usporedbi s prosjekom EU-a od 82. Ograničenja interoperabilnosti, razmjene podataka među državnim sustavima i načela „samo jednom” u prikupljanju podataka narušavaju korisničko iskustvo i smanjuju potencijal digitalizacije javnih usluga za smanjenje administrativnog opterećenja, dok bi sektorima kao što je pravosuđe koristila daljnja digitalizacija kako bi se poboljšala učinkovitost i pristupačnost. Poljska još nije u potpunosti iskoristila prekograničnu razmjenu podataka i propustila je prilike za pojednostavnjenje administrativnih postupaka, posebno kroz povećanu upotrebu strukturiranih formata podataka.

(28) Uvođenje digitalnih tehnologija u MSP-ovima u Poljskoj i dalje je ispod prosjeka EU-a, što ograničava produktivnost i inovacije. Iako se taj udio povećao, samo je 59 % poljskih MSP-ova 2025. dosegnulo osnovnu razinu digitalnog intenziteta (u usporedbi s prosjekom EU-a od 71,4 %). Uvođenje naprednih tehnologija, kao što je umjetna inteligencija, također zaostaje, što bi moglo otežati budući rast. Poljska bi imala koristi od daljnjeg poticanja ulaganja i potpore specijaliziranom znanja u području digitalizacije, promicanja uvođenja naprednih tehnologija i usavršavanja zaposlenika, kao i od sudjelovanja u inicijativama na razini EU-a.

(29) Poljsko tržište stambenih nekretnina posljednjih je godina obilježeno niskom ponudom i smanjenjem priuštivosti. Cijene stambenih nekretnina i najamnina brzo rastu od 2015., posebno u gradovima. Ulaganja u stanovanje i dalje su najniža u EU-u, a kvaliteta i uvjeti stanovanja i dalje su problematični, uz visoke stope prenapučenosti. Kako bi se to riješilo, potreban je širok raspon mjera, s naglaskom na politikama na strani ponude, uključujući poboljšanje propisa na tržištu stambenih nekretnina kako bi

se povećala ponuda priuštivih stambenih nekretnina, poboljšala njihova kvaliteta i usporila inflacija cijena stambenih nekretnina.

(30) Poljske stambene politike su fragmentirane. Različiti programi raspoređeni su među različitim ministarstvima s različitim prioritetima, a ne postoji tijelo koje koordinira stambenu politiku na središnjoj razini. Ne postoji centralizirana analiza stambenih potreba i postojećeg fonda (uključujući na lokalnoj razini). Kako bi se to riješilo, Poljska bi trebala uvesti koordinaciju stambene politike na središnjoj razini te između središnje i lokalne uprave i izraditi dugoročnu strategiju stanovanja s jasnim putem za rješavanje problema sve manje priuštivosti i dostupnosti stanovanja, poboljšanje kvalitete stanovanja i uvođenje alata za praćenje (uz višerazinski mehanizam za prikupljanje podataka usmjeren na prazne nekretnine) kako bi se bolje utvrdili i iskoristili određeni lokalni stambeni fondovi i potrebe.

(31) Pristup socijalnom, općinskom i priuštivom stanovanju u Poljskoj je nizak, a ranjive skupine suočavaju se s posebnim preprekama (uključujući diskriminaciju i ograničenja pristupačnosti). Veliki nesrazmjer u izgradnji stambenih objekata doprinosi manjku stambenih nekretnina i ograničenom pristupu stanovanju za skupine s posebnim potrebama. Kako bi se povećala stambena ponuda, poboljšala njezina kvaliteta i bolje zadovoljile potrebe određenih skupina, Poljska bi trebala proširiti i modernizirati svoj sustav i programe socijalnog i priuštivog najma stambenih nekretnina, sa stabilnom i dugoročnom strategijom i financiranjem općinskih programa stanovanja, uvesti programe za obnovu i sanaciju praznih zgrada u stambene jedinice, proširiti agencije za socijalni najam i razviti rješenja koja će osigurati stanovanje za ranjive skupine kao što su starije osobe, osobe s invaliditetom i beskućnici.

(32) Poljski propisi koji se odnose na zakone o najmu i gradnji te njihova primjena negativno utječu na ponudu stambenih nekretnina i pristup priuštivom stanovanju. Pravna zaštita i prava na tržištu najma nekretnina su neuravnoteženi jer se postojećim zakonodavstvom ne štite na odgovarajući i jednak način prava najmodavaca i najmoprimaca. Najmodavci se suočavaju s dugotrajnim i skupim postupcima deložacije čak i kad najmoprimci prekrše ugovore o najmu, dok najmoprimci mogu biti pogođeni nestabilnošću dugoročnog najma jer zakonom nije jasno uređeno povećanja najamnine i često se ne poštuju otkazni rokovi. Uravnoteženiji pristup pravima najmodavaca i sigurnosti najmoprimaca te bolja provedba postojećeg zakonodavstva olakšali bi stabilan i dugoročan najam. Regulatorni postupci u građevinskom sektoru mogli bi se poboljšati radi brže i jeftinije izgradnje stambenih objekata.

(33) Poljska je i dalje jedna od rijetkih država članica koja porez na nekretnine temelji na vrlo niskoj maksimalnoj paušalnoj stopi koja je zakonski utvrđena na središnjoj razini, a ne na vrijednosti nekretnine. Time se stvara regresivan režim poreza na nekretnine i pridonosi špekulativnoj potražnji za ulaganjima jer se nekretnine oporezuju znatno manje od rizičnije financijske imovine kao što su dionice, što povećava inflaciju cijena nekretnina. To bi se moglo riješiti izmjenom sustava oporezivanja prema oporezivanju zemljišta ili nekretnina na temelju vrijednosti (putem poreza na vrijednost zemljišta ili katastarskog poreza na nekretnine), čime bi se poboljšala njegova progresivnost i odgovorilo na poticaje koji doprinose brzom rastu cijena stambenih nekretnina i niskoj ponudi zbog praznih ili nedovoljno iskorištenih nekretnina ili zemljišta.

(34) Unatoč nedavnim naporima, uska grla u mreži i dalje usporavaju energetsku tranziciju. U 2025. odbijeni su zahtjevi za priključenje približno 42 GW kapaciteta energije iz obnovljivih izvora. To je više od ukupnog kapaciteta instaliranog u području

obnovljivih izvora energije u Poljskoj. Kako bi se uklonila ta uska grla, operator prijenosnog sustava nastoji dati prednost ulaganjima u prijenosne mreže, prijenos u smjeru sjever-jug, kao i u namjenske koridore za nove kapacitete koji se trenutačno razvijaju (odobalni i nuklearni), integraciju prijenosnih i distribucijskih mreža te rješenja za fleksibilnost. Potrebno je uložiti dodatne napore u poboljšanje fleksibilnosti poljskog energetskog sustava, među ostalim prekograničnim trgovanjem električnom energijom, kako bi se izbjeglo ograničavanje obnovljivih izvora energije i ublažio porast cijena tijekom vršnih sati. Trenutačna razina prekogranične međupovezanosti je niska, pri čemu je Harmony Link s Litvom jedini aktivni projekt. Ograničenja u dodjeli kapaciteta sustavno su odvajala poljske cijene električne energije od tržišta EU-a i sada pridonose višim cijenama. Iako su ograničenja u dodjeli sve rjeđa, njihova je učestalost zabrinjavajuća jer u konačnici dovodi do ograničavanja obnovljivih izvora energije.

(35) Zbog oslanjanja na skupa fosilna goriva za proizvodnju električne energije i nedostatka nefosilnih rješenja za fleksibilnost i međusobnu povezanost, veleprodajne cijene električne energije u Poljskoj u prosjeku su 2025. bile devete najviše u EU-u, što ograničava cjenovnu pristupačnost energije. Daljnje uvođenje obnovljivih izvora energije suočava se i s ograničenjima koja nisu povezana s mrežom. Kad je riječ o maloprodajnim cijenama, nerazmjerno veliko porezno opterećenje električne energije (u usporedbi s prirodnim plinom) ugrožava elektrifikaciju industrijskih sektora i kućanstava u Poljskoj. Industrijski potrošači plaćaju oko trostruko više za električnu energiju nego za plin, a porezi i naknade čine trećinu njihovih računa za električnu energiju. U sektoru grijanja porezno opterećenje električne energije usporava uvođenje dizalica topline. Poljski sektor vađenja ugljena u velikoj se mjeri subvencionira i troši proračunska sredstva koja bi se inače mogla upotrijebiti, među ostalim, za ubrzanje prelaska na čistu energiju i industrijsku tranziciju. Moglo bi se razmotriti prioritetno postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva kojima se ne rješava ni problem energetskog siromaštva na ciljani način ni stvarne bojazni u pogledu energetske sigurnosti.

(36) Industrijskoj transformaciji nedostaje dosljedan strateški i zakonodavni okvir kojim bi se politički poticaji, planiranje infrastrukture i financijska potpora uskladili s ciljevima poticanja ulaganja u prioritetne sektore. Ključne intervencije za dekarbonizaciju – elektrifikacija, uvođenje obnovljivih izvora energije na lokaciji, uvođenje zelenog vodika i uvođenje hvatanja, upotrebe i skladištenja ugljika – provode se u fazama, a ne strukturno. Postupno ukidanje uporabe ugljena predstavlja velike gospodarske i socijalne izazove za regije koje se i dalje oslanjaju na rudarstvo i industrije s visokim emisijama. Koordinirani pristup industrijskoj transformaciji bit će ključan za ublažavanje gubitka konkurentnosti, uz istodobno poticanje inovacija i rasta u tim regijama.

(37) Centralizirano i pojedinačno grijanje i dalje ovise o ugljenu i suočavaju se sa strukturnim izazovima dekarbonizacije. Obnovljivi izvori energije osiguravaju samo 21 % energije za grijanje i hlađenje u svim sektorima. U sektoru centraliziranog grijanja u tijeku je prelazak s kogeneracije na ugljen na kogeneraciju na plin, ali integracija obnovljivih izvora energije zaostaje. Ugljen i dalje čini 60 % kombinacije centraliziranog grijanja, dok je uvođenje sustava koji se temelje na obnovljivim izvorima energije i niskim emisijama ograničeno na demonstracijske projekte i nekoliko manjih gradova. Napredak u dekarbonizaciji ovisi o ubrzanoj diversifikaciji izvora topline i modernizaciji mreže, kao i o planiranju iskorištavanja potencijala uporabe otpadne topline. Oko 15 % poljskih kućanstava i dalje upotrebljava ugljen za

pojedinačno grijanje, što je najveći apsolutni broj u EU-u, a to se odražava i u jednoj od najgorih razina kvalitete zraka u EU-u. Procjenjuje se i da je usporedivi udio kućanstava izložen riziku od energetskog siromaštva zbog visokih troškova energije i loše učinkovitosti zgrada. Daljnji napori za smanjenje ovisnosti o ugljenu i poboljšanje energetske učinkovitosti ključni su za smanjenje emisija i onečišćenja zraka. Grijanje i hlađenje čine 81 % potrošnje energije u kućanstvima.

(38) Prelazak na održivi promet i dalje predstavlja izazov u Poljskoj jer su se emisije iz cestovnog prometa u posljednja dva desetljeća gotovo udvostručile. Uvođenje električnih vozila u privatni prijevoz i prijevoz tereta sporo napreduje zbog nedovoljnih poticaja, uključujući fiskalnu infrastrukturu i infrastrukturu za punjenje. Podupiranjem i koordinacijom razvoja intermodalnog javnog prijevoza s nultom stopom emisija mogu se dodatno poduprijeti napori za dekarbonizaciju, uz istodobno promicanje bolje povezanosti.

(39) Poljska je osjetljiva na velike rizike od suše, poplava, toplinskih valova i ekstremnih vremenskih uvjeta, koji ugrožavaju gospodarsku sigurnost i dobrobit stanovništva. Poljska još uvijek nema ažuriranu nacionalnu strategiju za prilagodbu klimatskim promjenama koja se temelji na najnovijoj dostupnoj procjeni rizika. Očekuje se da će rad na ažuriranju strategije donesene 2013. biti dovršen tek 2027. To otežava planiranje mjera prilagodbe i koordinaciju lokalnih, regionalnih i nacionalnih tijela kad je riječ o rješavanju akutnih problema jačanja otpornosti i pripravnosti na klimatske promjene. Klimatske promjene pogoršavaju rizike za okoliš, a vodni resursi i ekosustavi posebno su osjetljivi. Nesmanjeno onečišćenje vode uzrokovano industrijskom aktivnošću u kombinaciji s višim temperaturama i dalje je ključan izazov koji ugrožava slatkovodne resurse. Za zaštitu i obnovu ekosustava potrebni su snažniji poticaji, uključujući financijske, koji moraju poštovati načelo „onečišćivač plaća”, kako bi se ograničilo onečišćenje i promicala održiva upotreba. Prirodni resursi također su čimbenik u ublažavanju klimatskih promjena, ali uklanjanje ugljika u Poljskoj nije dovoljno ambiciozno za postizanje cilja za 2030. u pogledu korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva. Potrebne su dodatne politike za poticanje održive poljoprivrede močvarnih zemljišta i tresetišta te upravljanja urbanim naseljima.

(40) S obzirom na bitnu ulogu ljudskog kapitala u jačanju konkurentnosti i strateške autonomije Unije, Vijeće je 2026. državama članicama preporučilo da poduzmu mjere za hitno rješavanje strukturnih izazova povezanih s ljudskim kapitalom u području vještina i obrazovanja, koji koče konkurentnost. Preporuke za pojedinu zemlju upućene Poljskoj 2026. mogu doprinijeti provedbi Preporuke Vijeća o ljudskom kapitalu u Uniji.

(41) Izazov i dalje predstavljaju smanjenje osnovnih vještina i povećanje nejednakosti u obrazovanju. Od 2018. slabi rezultati petnaestogodišnjaka u osnovnim vještinama povećali su se iznad od prosjeka EU-a. I dalje postoje regionalne razlike u pogledu obrazovnih ishoda i pristupa obrazovanju. Uključivo obrazovanje predstavlja izazov jer velik udio učenika s posebnim obrazovnim potrebama živi u segregiranim okruženjima. Kako bi učenicima s invaliditetom olakšala prelazak u redovno obrazovanje, Poljska bi imala koristi od razvoja strategije uključivog obrazovanja, jačanja usluga potpore i ciljanog osposobljavanja nastavnika. Razvojem dugoročnog strateškog pristupa uključivom obrazovanju olakšalo bi se sudjelovanje dionika, provedba sveobuhvatnih mjera te proširenje pristupa uključivom obrazovanju za sve učenike. Osim toga, nedovoljne zelene i digitalne vještine i dalje su prepreka usporednoj tranziciji. Na primjer, samo je polovina poljskog stanovništva u dobi od 16

do 74 godine u 2025. imala barem osnovne digitalne vještine, što je ispod prosjeka EU-a. Poljska bi mogla imati koristi od sveobuhvatnijeg pristupa rješavanju problema nedostatka vještina u kontekstu usporedne tranzicije, kao i, u širem smislu, od pomnijeg praćenja i evaluacije reformi i ulaganja u vještine na svim razinama.

(42) Poljska se i dalje suočava s trajno niskim brojem upisa i niskim udjelom osoba s diplomom u studijskim programima u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM), što ograničava njezin inovacijski kapacitet. Integriraniji pristup obrazovanju u području STEM-a (uključujući bolju osviještenost o karijeri, mentorstvo, dopiranje do skupina u nepovoljnom položaju) također bi bio koristan za poticanje studenata (posebno žena) na razvoj karijere u području STEM-a.

(43) Pružanje potrebnih vještina učiteljima i nastavnicima i poboljšanje kvalitete njihova obrazovanja i dalje su ključni izazovi u rješavanju problema smanjenja osnovnih vještina. Nedostatak nastavnog osoblja i dalje je prisutan i može se pogoršati jer i dalje postoje izazovi u privlačenju i zadržavanju novog osoblja. Nadalje, nizak udio učitelja i nastavnika u nižem sekundarnom obrazovanju mlađih od 30 godina ukazuje na potrebu za povećanjem privlačnosti karijera za učitelje i nastavnike. Kako bi se olakšala uspješna provedba kurikularne reforme i poboljšali izgledi za razvoj karijere učitelja i nastavnika, Poljska bi trebala osigurati dovoljan broj učitelja i nastavnika, modernizaciju inicijalnog obrazovanja učitelja i nastavnika i trajna ulaganja u njihov profesionalni razvoj (među ostalim u kontekstu uključivog obrazovanja).

(44) Unatoč visokim stopama sudjelovanja i dalje postoji zabrinutost zbog relativno niske učinkovitosti sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO). Stopa zaposlenosti osoba koje su nedavno završile strukovno obrazovanje i osposobljavanje smanjila se te je i dalje ispod prosjeka EU-a. Utvrđivanjem temeljnih uzroka lošijih ishoda zapošljavanja osoba sa završenim strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem, posebno u pogledu niskih osnovnih vještina, ograničene relevantnosti programa za tržište rada i neusklađenosti ponuđenih i traženih vještina, te namjenskim akcijskim planom utemeljenim na dokazima za njihovo rješavanje mogao bi se poboljšati položaj osoba sa završenim strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem. To bi se moglo dopuniti mjerama za jačanje kvalitete poučavanja (uključujući rješavanje problema nedostatka učitelja i nastavnika i razlika u osposobljavanju), bolje usklađivanje kurikuluma s potrebama tržišta rada, među ostalim za digitalne i zelene vještine, te jačanjem koordinacije s politikama obrazovanja odraslih. Sudjelovanje u obrazovanju odraslih i dalje je znatno ispod prosjeka EU-a, posebno u neformalnom učenju, a dosad je ostvaren tek ograničen napredak. Samo je petina odraslog stanovništva 2024. sudjelovala u obrazovanju, što je znatno ispod prosjeka EU-a i cilja za 2030. Sustav obrazovanja odraslih i dalje je fragmentiran zbog raspršenog upravljanja među ministarstvima i regionalnim akterima te snažnog oslanjanja na financiranje na temelju projekata. To pridonosi ograničenoj usklađenosti sustava. Sustav bi stoga mogao imati koristi od snažnije koordinacije i financiranja na nacionalnoj razini.

(45) Integracija skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada i dalje predstavlja izazov. Invaliditet i bolest i dalje su glavni uzroci neaktivnosti: razlika u zaposlenosti osoba s invaliditetom dodatno se povećala s 33,9 postotnih bodova 2023. na 35,6 postotnih bodova 2024. Sudjelovanje osoba s invaliditetom na tržištu rada nešto je iznad 50 %. Ostvaren je napredak u reguliranju i poboljšanju pristupa uslugama skrbi o djeci, uglavnom uz potporu fonda ESF+ i Mehanizma za oporavak i otpornost, ali sudjelovanje žena na tržištu rada i dalje je nisko i pod utjecajem regionalnih razlika. Vještine radnika iz trećih zemalja i dalje su nedovoljno iskorištene na tržištu rada.

Gotovo svaki drugi državljanin treće zemlje u 2023. je radio posao ispod svoje razine kvalifikacija, unatoč visokom sudjelovanju na tržištu rada. Ima prostora za nastavak rada na povećanju učinkovitosti javnih službi za zapošljavanje kako bi se pružila usmjerenija potpora za pomoć u integraciji skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada.

(46) U porastu je udio građanskopravnih ugovora u ukupnoj zaposlenosti. Nadalje, samozaposlene osobe koje ne zapošljavaju osoblje čine znatan udio u ukupnom broju zaposlenih, iznad prosjeka EU-a. Te dvije skupine nisu u potpunosti obuhvaćene socijalnom zaštitom jer je zdravstveno osiguranje dobrovoljno i postoje pravne odredbe kojima se omogućuju smanjene premije socijalnog osiguranja, što može negativno utjecati na buduće naknade, uključujući mirovine. To dovodi do porezne arbitraže (porezi i doprinosi za socijalno osiguranje) za različite vrste ugovora, pri čemu se porezni klin povećava s dohotkom. Iako je stopa kolektivnog pregovaranja najniža u EU-u, češće se primjenjuje na razini poduzeća nego na sektorskoj razini, što općenito oslabljuje pregovarački položaj radnika i samozaposlenih osoba.

(47) Usluge dugotrajne skrbi nisu spremne za suočavanje sa sve većim demografskim izazovima. Javni rashodi za dugotrajnu skrb i dalje su niski i uglavnom su namijenjeni rezidencijalnoj skrbi (znatno iznad prosjeka EU-a), dok su programi usmjereni na razvoj kućne njege ili skrbi u zajednici i dalje nedovoljno financirani ili u velikoj mjeri ovisni o financijskim sredstvima EU-a. To dovodi do visokih neposrednih troškova za osobe kojima je potrebna pomoć i velikog oslanjanja na neformalnu skrb za usluge kod kuće. Poljska bi imala koristi od poboljšanja kvalitete i pristupa uslugama dugotrajne skrbi, posebno kućne njege i skrbi u zajednici, uključujući povećanjem povezanog financiranja i njegove održivosti.

PREPORUČUJE da Poljska u 2026. i 2027. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Nastaviti se pridržavati maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je Vijeće preporučilo 21. siječnja 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita i pritom iskoristiti fleksibilnost na temelju nacionalne klauzule o odstupanju za veće rashode za obranu. Povećati potrošnju za obranu i pripravnost i pritom osigurati učinkovitost potrošnje i postupnu prilagodbu proračuna u skladu sa strukturno većom potrošnjom za obranu. Osigurati da sve mjere poduzete za ublažavanje učinka povećanja cijena energije budu privremene i usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava ili zadovoljavanje potreba energetski intenzivnih poduzeća, te da održavaju poticaje za uštedu energije, osiguravajući pritom da njihov fiskalni trošak bude u skladu s obvezama koje proizlaze iz fiskalnog okvira EU-a. Poboljšati učinkovitost javne potrošnje, među ostalim boljim usmjeravanjem socijalnih naknada i proširenjem obuhvata revizija potrošnje. Proširiti prihode opće države, među ostalim povećanjem uloge izvora koji su manje štetni za rast i poboljšanjem porezne discipline. Poboljšati primjerenost mirovinskog sustava, uz istodobno očuvanje dugoročne održivosti povećanjem stvarne dobi za umirovljenje, rješavanjem problema siromaštva u mirovini, konkretno žena i samozaposlenih osoba, i reformom posebnih mirovinskih programa.

2. Osigurati kontinuitet reformi i ulaganja koji se provode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Održati zamah u provedbi programâ kohezijske politike, na temelju, ovisno o slučaju, preraspodjele na strateške prioritete i fleksibilnosti omogućenih preispitivanjem okvira kohezijske politike u sredini programskog razdoblja. Odgovoriti na jedinstvene socioekonomske i sigurnosne izazove te izazove

u području civilne pripravnosti koji posebno utječu na regije na vanjskoj istočnoj granici EU-a.

3. Pojednostavniti propise, poboljšati regulatorne alate i osigurati stabilnost i jasnoću pravnog okvira. Povećati učinkovitost i smanjiti složenost postupaka javne nabave i tako potaknuti tržišno natjecanje u tom području, te osigurati dugoročno planiranje javne nabave. Ojačati veze između znanstvenog i poslovnog sektora stvaranjem snažnijih poticaja za komercijalizaciju istraživanja i izgradnjom učinkovitog portfelja projekata spremnih za ulaganja. Modernizirati javni istraživački sustav, povećati privlačnost istraživačkih karijera i osigurati održivo financiranje istraživanja i inovacija. Poslovno okruženje učiniti pogodnijim za inovacije, među ostalim za *start-up* i *scale-up* poduzeća. Smanjiti teritorijalne razlike, posebno poboljšanjem pristupa i kvalitete javnih usluga i infrastrukture, kao i u području istraživanja i inovacija. Ojačati administrativne kapacitete i poboljšati učinkovitosti iskorištavanjem interoperabilnosti e-usluga i načela „samo jednom" u prikupljanju podataka za digitalizaciju. Povećati digitalni intenzitet MSP-ova, uz davanje prednosti potpori naprednim tehnologijama. Povećati ponudu i kvalitetu priuštivog i socijalnog stanovanja učinkovitom koordinacijom i strategijama stambene politike, proširenim programima priuštivog i socijalnog stanovanja, poboljšanim propisima i revidiranim oporezivanjem imovine.

4. Povećati fleksibilnost i kapacitet mreže energetskog sustava, povećati prekograničnu međupovezanost i trgovanje električnom energijom te ukloniti ograničenja za daljnje uvođenje obnovljivih izvora energije. Promicati uravnotežene cjenovne signale za električnu energiju kako bi se potaknula elektrifikacija i postupno ukinule subvencije za fosilna goriva, posebno one povezane s vađenjem ugljena. Omogućiti prelazak na čistu industriju i poticati strategije tranzicije usmjerene na inovacije u rudarskim regijama. Smanjiti ovisnost o fosilnim gorivima u sektoru grijanja u kombinaciji s toplinskom modernizacijom zgrada. Promicati dekarbonizaciju prometa i pripadajuću infrastrukturu. Stvoriti otpornost na klimatske promjene funkcionalnim upravljanjem prilagodbom, obnovom ekosustava i održivom upotrebom prirodnih resursa.

5. Poticati kvalitetno i uključivo obrazovanje i riješiti problem nedostatka radne snage i vještina. Povećati sudjelovanje u područjima STEM-a u visokom obrazovanju i riješiti problem nedostatka učitelja i nastavnika te kvalitete njihova obrazovanja. Dodatno ojačati učinkovitost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Olakšati i povećati sudjelovanje odraslih u obrazovanju. Povećati sudjelovanje skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada, posebno osoba s invaliditetom, među ostalim pružanjem prilagođene potpore tržištu rada. Smanjiti segmentaciju tržišta rada uz savjetovanje sa socijalnim partnerima rješavanjem problema porezne arbitraže među vrstama ugovora i poboljšati pristup socijalnoj zaštiti. Povećati pristup uslugama dugotrajne skrbi i njihovu kvalitetu.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik